

Fond za humanitarno pravo

Sandžački odbor za zaštitu
ljudskih prava i sloboda

Sjeverin, 26 godina posle: traganje za istinom, pravdom i priznanjem se nastavlja

Danas se navršava 26 godina od otmice i ubistva 17 građana Srbije bošnjačke nacionalnosti iz mesta Sjeverin kod Priboja, koje su izveli pripadnici snaga Vojske Republike Srpske (VRS) tokom sukoba u Bosni i Hercegovini (BiH). Fond za humanitarno pravo (FHP), Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava i sloboda (Sandžački odbor) i Žene u crnom (ŽUC) podsećaju da dugogodišnja potraga porodica za posmrtnim ostacima žrtava još uvek nije okončana i da je neprihvatljivo da institucije Srbije i nakon 26 godina uporno odbijaju da porodicama žrtava pruže pravično obeštećenje, podršku i priznanje.

Pripadnici paravojne jedinice „[Osvetnici](#)“, koja je delovala u okviru VRS, presreli su 22. oktobra 1992. godine, kod mosta na Limu u mestu Mioče (BiH), autobus užičkog preduzeća „Raketa“, koji je saobraćao na redovnoj liniji Priboj–Rudo–Priboj. Nakon legitimisanja svih putnika, iz autobusa su izveli 16 građana bošnjačke nacionalnosti: **Mehmeda Šeba, Zafera Hadžića, Meda Hodžića, Medredina Hodžića, Ramiza Begovića, Derviša Softića, Mithada Softića, Muja Alihodžića, Aliju Mandala, Seada Pecikozu, Mustafu Bajramoviću, Hajrudina Sajtarevića, Esada Džihića, Idriza Gibovića, Ramahudina Čatovića i Mevlidu Koldžić**, te ih vojnim kamionom odvezli u pravcu Višegrada, gde su ih brutalno pretukli i potom ubili na obali Drine. Veče uoči ovog događaja, ispred porodične kuće u Sjeverinu otežen je **Sabahudin Čatović**, od kada mu se gubi svaki trag.

Okružni sud u Beogradu je 2005. godine [pravosnažno osudio](#) četvoricu pripadnika jedinice „Osvetnici“ na višegodišnje kazne zatvora. Uprkos deklarativnim izjavama sa najvišeg vrha vlasti, stvarni napori da se tela ovih nevino ubijenih građana pronađu su u potpunosti izostali. Pored ignorisanja prava porodica da znaju istinu o sudbini njihovih najbližih, država Srbija uporno odbija da im pruži obeštećenje za pretrpljenu bol i da im prizna status članova porodica civilnih žrtava rata, koji bi im doneo skromnu, ali za njih važnu simboličku i materijalnu podršku. Jedini pozitivan korak načinila je opština Priboj, koja je pomogla u izgradnji [spomen-obeležja otkrivenog u oktobru 2015. godine](#), što predstavlja redak primer odgovornog odnosa institucija Srbije prema žrtvama koje dolaze iz manjinske etničke zajednice.

Porodice ubijenih Sjeverinaca bezuspešno su pokušale da dobiju obeštećenje za ubistvo svojih najbližih, [tuživši Republiku Srbiju](#) 2007. godine zbog njene podrške VRS, kao i zbog njene odgovornosti za nesprečavanje ovog zločina i obaveze da zaštiti građane pograničnog područja u vreme trajanja oružanog sukoba u susednoj BiH. Nakon više od šest godina suđenja, njihova tužba je [odbijena](#) s obrazloženjem da ne postoji veza države Srbije i zločina koji se dogodio, a postupak se trenutno nalazi pred Evropskim sudom za ljudska prava. Sudovi u Srbiji odbili su da razmatraju povezanost tadašnjih vlasti Srbije i Republike Srpske i nisu našli da je država odgovorna zbog neobezbeđivanja državne granice, ljudi i imovine u blizini područja zahvaćenog ratom, na šta su organi unutrašnjih poslova i vojske bili obavezani po tadašnjim propisima.

Fond za humanitarno pravo

Sandžački odbor za zaštitu
ljudskih prava i sloboda

Pored nastojanja da za svoje stradanje dobiju adekvatno obeštećenje, porodice žrtava i dalje tragaju za telima ubijenih. Tokom prethodnih 26 godina pronađeni su posmrtni ostaci samo jedne žrtve, dok se ostali i dalje vode kao nestala lica.

Dugogodišnji bezuspešni naponi porodica žrtava da ostvare svoje pravo na reparacije reflektuje težnju institucija da izbegnu priznavanje odgovornosti Srbije za otmice i ubistva stanovnika Sjeverina. Sa druge strane, neuspešna potraga za telima ubijenih svedoči o svesnom i namernom sprečavanju svakog pokušaja da se otkrije istina o njihovom stradanju. Tokom višegodišnje borbe za priznavanje prava žrtvama ratnih zločina, FHP, Sandžački odbor i ŽUC svedočili su kontinuiranom odnosu ignorisanja i diskriminacije sjeverinskih žrtava od strane institucija Srbije. Iz tog razloga FHP, Sandžački odbor i ŽUC zahtevaju od institucija Srbije da napuste politiku izbegavanja odgovornosti za kršenja ljudskih prava tokom 1990-ih, te da žrtvama pruže pravično obeštećenje i istinu o sudbini njihovih najmilijih.

Žene u crnom će 22.10.2018. organizovati mirovnu akciju “Nikada nećemo zaboraviti zločin u Sjeverinu”, u Knez Mihailovoj ulici (ispred Ruskog cara), u Beogradu, od 12h do 13h. Istog dana, aktivistkinje mreže Žena u crnom i predstavnici FHP-a prisustvovaće obeležavanju zločina u selu Sjeverin.